

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Att.: Carina Gaarde Sørensen og Mia Simonsen

Pr. e-mail: carsor@erst.dk; miasim@erst.dk

7. december 2014

FSR – danske revisorer
Kronprinsessegade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 4183
Konto nr. 2500102295

Høring vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af årsregnskabsloven mv.

Tak for muligheden for at kommentere lovforslaget om ændring af årsregnskabsloven.

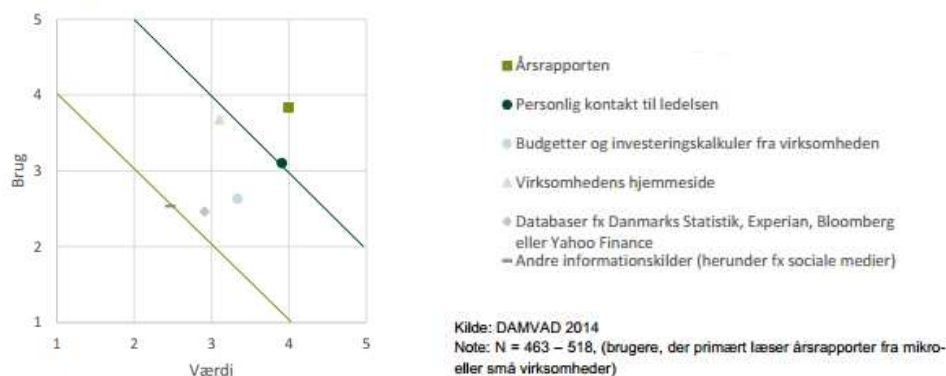
Det fremgår af lovforslaget, at dets tre hovedformål er: lettelse af de administrative byrder, implementering af de pligtige dele af EU's nye regnskabsdirektiv (2013/34/EU) og international tilpasning af loven.

Vi har en række overordnede bemærkninger, bemærkninger til væsentlige enkeltområder og nogle mere detaljerede bemærkninger til en række enkeltbestemmelser i udkastet.

1) Overordnede bemærkninger

Overordnet er vi naturligvis enig i regeringens hensigt om at lette administrative byrder for virksomhederne. Årsrapporten er i sig selv en relativt enkel og forenklet kommunikationsform mellem virksomhederne og deres omgivelser. Således er årsrapporten ifølge regeringens egne undersøgelser den vigtigste informationskilde om virksomhedernes økonomi på tværs af banker, samhandelspartnere, investorer mv.

FIGUR 1.1
Brugerens vurdering af brug og værdi⁴ af forskellige kilder til information i forbindelse med vurdering og analyse af specifikke virksomheder

Side 2

Kilde: DAMVAD-analysen "Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder", udarbejdet for Erhvervsstyrelsen, juni 2014.

Det er i den forbindelse væsentligt at holde sig for øje, at alle de virksomheder, der er forpligtet til at indsende deres årsrapport til Erhvervsstyrelsen, bliver kreditvurderet. Kreditvurderingen bruges i banker og virksomheder til at fastlægge kreditmaksimum ved samhandel, lånegrænser og rentevilkår.

Regeringen har i øvrigt også som en del af sin egen vækstplan "Danmark helt ud af krisen" (side 17) besluttet at frikøbe alle årsrapporter, således at der er nem adgang til regnskabsdata og dermed kreditvurderinger for alle interesserede forretningspartnere. Vi støtter, at der skal være nem adgang til regnskabsdata.

I øvrigt har der blandt deltagerne i Regnskabsrådet fra forskellige erhvervsorganisationer overvejende været en betydelig skepsis over for regnskabsdirektivets bestemmelser om mikrovirksomheder.

Set i lyset heraf er det meget overraskende, at det foreliggende lovforslag indeholder forslag, som reducerer informationsværdien i årsrapporterne, hvilket kan få u hensigtsmæssige konsekvenser for både regnskabsbrugere – kunder, leverandører, banker mm. - og for virksomhederne selv. Samlet set kan lovforslaget efter vores overbevisning og med støtte i bl.a. regeringens egne analyser netop påføre især de allermindste i alt 80.000 mikrovirksomheder flere byrder – i stedet for færre. Via krav fra forskellige regnskabsbrugere bliver virksomheden pålagt at udarbejde yderligere informationer ad hoc, idet der – med mikroreglerne - ikke er offentliggjort et årsregnskab, som opfylder behovene for regnskabsinformation.

Derudover er det vores vurdering, at de reelle lempelser, der ligger i forslaget, er meget begrænsede, hvilket samlet set betyder, at de u hensigtsmæssige konse-

kvenser i betydelig grad overstiger de reelle lempelser.

Side 3

Der er i EU's regnskabsdirektiv nogle rammer, inden for hvilke landene selv kan fastsætte de ønskede lovkrav ud fra nationale forhold. Det er vores opfattelse, at vi i Danmark kan fastlægge regnskabsregler, der bedre opfylder informationsbehovene inden for direktivets rammer.

Overordnet er det vores vurdering, at man ved at undlade de foreslåede særregler for mikrovirksomheder og nøjes med en mere begrænset forhøjelse af størrelsesgrænserne for regnskabsklasse B - kan undgå en række forringelser af informationsværdien af årsrapporterne og samlet set ende med en model, som er bedre matchet i forhold til den erhvervsstruktur, vi har i Danmark.

Konsekvenserne af de foreslåede **regler for mikrovirksomheder** mv. er, at regnskabsbrugerne mister vigtige informationer, og det er vores vurdering, at værdien af dette informationstab hos en bred kreds af regnskabsbrugere overstiger den mulige besparelse i administrative ressourcer hos regnskabsaflæggere.

Størrelsesgrænserne for B-virksomheder hæves markant, hvilket vi vurderer vil betyde, at langt over 90% af de danske virksomheder vil befinde sig i regnskabsklasse B.

Den foreslåede regulering af størrelsesgrænserne for regnskabsklasse B svarer til en forøgelse på 23%, hvor inflationen i samme periode har ligget på ca. 10%.

Forlængelsen af indsendelsesfristen.

En forlængelse af indsendelsesfristen er bl.a. en afvejning mellem behov for hurtig offentliggørelse kontra muligheden for eksempelvis anvendelse af § 112 i årsregnskabsloven, der medfører behov for koordinering af indsendelsestidspunktet til de danske myndigheder i forhold til fristen for at udarbejde koncernregnskab i et udenlandsk moderselskab. En generel forlængelse for alle danske selskaber i regnskabsklasse B og C forringer regnskabernes aktualitet, hvilket stiller regnskabsbrugerne dårligere. Jo længere tid der går, inden årsrapporten offentliggøres, jo mere kan virksomhedens økonomiske forhold have ændret sig i positiv eller negativ retning. En længere indsendelsesfrist er derfor imod regnskabsbrugernes behov for rettidig information. Samtidig kan bemærkes, at ny informationsteknologi gør det administrativt lettere at færdiggøre årsrapporter tidligt.

Årsregnskabet er den mest centrale kilde til information om virksomhederne

Som en del af lovforarbejdet har analysebureauet Damvad udarbejdet analysen "Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder" for Erhvervsstyrelsen. Formålet med at udarbejde analysen var at skabe et veldokumenteret grundlag for at vurdere lempelsesmuligheder i forbindelse med regnskabsaflæggelse set fra et brugerperspektiv.

Analysens resultater viser, at årsrapporter fra mikro- og små virksomheder vurderes til at være den mest betydningsfulde kilde til information i forbindelse med vurdering af virksomhederne.

Side 4

Lovforslaget går dog i modsat retning af resultaterne af analysen, da det reducerer mængden af oplysninger i virksomhedernes regnskaber. Reduktionen forringer informationsværdien, hvilket betyder, at regnskabsbrugernes mest betydningsfulde kilde til information udvandedes.

TABEL 3.4

Specifikke værdier for respondenternes angivelse af brug og værdi af forskellige informationskilder samt beregning af betydningen heraf

	Brug	Værdi	Betydning
Årsrapporten	3,84	3,99	7,83
Personlig kontakt til ledelsen	3,10	3,91	7,01
Virksomhedens hjemmeside	3,68	3,10	6,78
Andre informationskilder (herunder fx sociale medier)	2,54	2,47	5,97
Databaser fx Danmarks Statistik, Experian, Bloomberg eller Yahoo Finance	2,46	2,91	5,37
Budgetter og investeringskalkuler fra virksomheden	2,63	3,34	5,20

Kilde: DAMVAD 2014
Note: N = 563-518

Kilde: DAMVAD-analysen "Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder", udarbejdet for Erhvervsstyrelsen, juni 2014.

Det fremgår samtidig af analysen, at brugerne af årsrapporterne vurderer, at mange banker, kreditinstitutioner, samarbejdspartnere mv. formentlig vil stille krav til virksomhederne om at få de informationer, som udelades, hvorfor mange virksomheder sandsynligvis i praksis vil være nødt til at udarbejde dem under alle omstændigheder.

Det er dermed meget tvivlsomt, om reduktionen af regnskabsoplysningerne vil give de lempelser af virksomhedernes byrder, som lovforslaget stiller i udsigt.

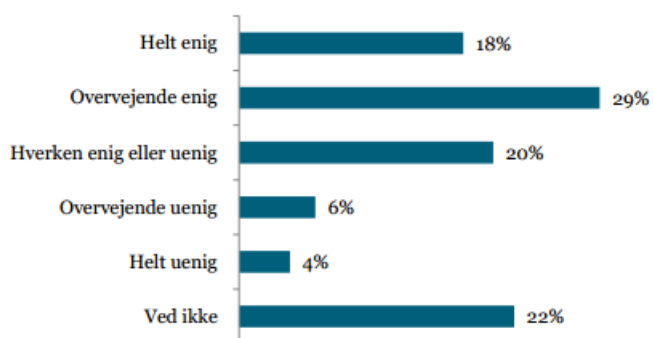
Betydning for kreditgivningen – færre oplysninger mere usikkerhed

Det er ikke kun regnskabsbrugerne, som vurderer, at en informativ årsrapport har værdi.

En medlemsundersøgelse fra Dansk Erhverv viser, at 47% af deres medlemsvirksomheder vurderer, at færre oplysninger i regnskaberne betyder større usikkerhed.

Denne usikkerhed afspejles også over i bankernes kreditvurderinger, hvor usikkerheden ved de reducerede regnskabsoplysninger risikerer at give virksomhederne en dårligere kreditratning og dermed dyrere lånevilkår – eller direkte afslag på låneanmodninger.

Hvor enig/uenig er du i følgende udsagn: Hvis der er færre oplysninger i regnskaberne, betyder det større usikkerhed for min virksomheds forretning (fx i forhold til at vurdere konkurrenter, samarbejdspartnere)

Kilde: Dansk Erhvervs medlemsundersøgelse, februar 2014. n=537

De mindste selskaber er de mest risikofyldte

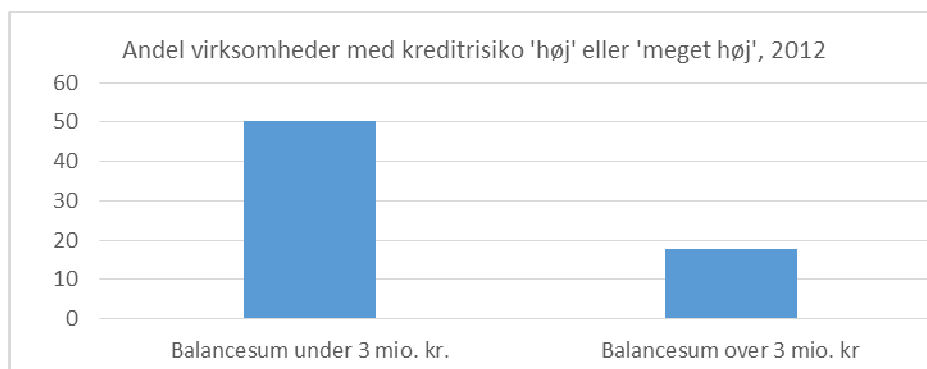
At lovforslaget gennem mikroreglerne fokuserer på at reducere regnskabsoplysningerne fra de mindste virksomheder for at give disse administrative lempelser kan vise sig at være ekstra uheldigt.

Risikoen for, at banker, leverandører og andre kreditorer lider tab på at låne ud til små selskaber med en lille balancesum, er markant større, end hvis de låner til større selskaber med en højere balancesum.

Det skyldes, at andelen af selskaber, der har en høj kreditrisiko, er næsten tre gange så stor blandt små selskaber med en balancesum på under 3 mio. kr. som blandt større selskaber med en balancesum på over 3 mio. kr.

Side 6

Hvis lovforslaget åbner for, at mikrovirksomhederne skal afgive endnu færre regnskabsoplysninger, vil banker, leverandører m.fl. bede om yderligere oplysninger, hvilket betyder, at lempelsen af mikrovirksomhedernes byrder forsvinder. Usikkerheden på grund af færre informationer vil alternativt føre til, at lån til eller samhandel med mikrovirksomheden bliver afvist.

Kilde: Experian 2014

Vækstplan: Gratis adgang til regnskabsdata og lettere kreditvurdering

I regeringens vækstplan "Danmark helt ud af krisen" fra maj 2014 fremgår det, at man vil give gratis adgang til regnskabsdata med henblik på at mindske svindel og reducere danske virksomheders tab på insolvente parter. Det har hidtil været forbundet med en fast omkostning pr. regnskab (37 kr. i pdf eller 15 kr. i XBRL) at hente regnskabsoplysninger hos Erhvervsstyrelsen.

Det er nu besluttet via aftale om finansloven at gennemføre denne del af vækstplanen, således at regnskabsdata frikøbes.

Med frikøbet og frigivelsen ønsker man at gøre det lettere for danske virksomheder at kreditvurdere hinanden, og man åbner mulighed for, at virksomheder via de gratis årsrapporter lettere kan benchmarke sig op mod hinanden for at styrke konkurrenceevnen.

Reduktionen af regnskabsoplysninger og forlængelsen af indsendelsesfristen, som lovforslaget lægger op til, risikerer at udvande værdien af årsrapporterne og dermed også udvande initiativet i vækstplanen.

2) Overordnede bemærkninger til væsentlige enkeltområder

Side 7

2.1) Mikrovirksomheder

Regnskabsbrugernes behov for information

Det er positivt, at lovforslaget bibeholder krav om, at mikrovirksomheder – ligesom andre virksomheder - skal udarbejde resultatopgørelse og balance med sammenligningstal for det foregående regnskabsår. Derimod er vi kritiske over for de undtagelser, som foreslås indført for mikrovirksomheder – ikke mindst er vi meget kritiske over for forslaget om, at mikrovirksomheder kan undlade at beskrive den anvendte regnskabspraksis, undlade at oplyse om opskrivninger og visse nedskrivninger og undlade yderligere oplysninger for at give et retvisende billede.

En meget stor del af regnskabsbrugerne mener, at færre oplysninger i regnskaberne betyder større usikkerhed. Virksomhederne anvender regnskaber som grundlag for kreditgivning og samhandel. Hvis regnskabet ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger, vil regnskabet ikke være egnet som vurderingsgrundlag. En artikel i Økonomisk Ugebrev CFO¹ (2014) om regeringens regnskabsforenkling slår fast, at "gennemsigtigheden om udviklingen i de små og mellemstore virksomheder sløres så meget, at de samtidig får betydeligt sværere ved at opnå banklån og andre kreditter".

Medlemsundersøgelsen fra Dansk Erhverv (2014) viser, at virksomhederne især bruger årsregnskaberne til at tjekke kreditværdighed hos nye og eksisterende kunder for at undgå dårlige betalere, for at overvåge konkurrenter og for at tjekke kreditværdighed hos leverandører.

Ifølge undersøgelsen har hver femte virksomhed (19%) på baggrund af et regnskab/kreditinformationer givet afslag på tilbud eller takket nej til en kunde/leverandører inden for de seneste 12 måneder.

Også Damvad-analysen (2014)² dokumenterer, jf. foran, at regnskabsbrugerne ønsker tilstrækkelige oplysninger i små – og mikro- – virksomheders årsregnskaber.

Oplysninger om anvendt regnskabspraksis på væsentlige områder - og om ændringer af anvendt praksis - er typisk nødvendige for, at årsregnskabet giver et retvisende billede. Anvendt regnskabspraksis er typisk også nødvendig for, at regnskabsbrugerne kan vurdere regnskabet tal. Det kan eksempelvis have stor betydning, om balanceposter måles til kostpriser eller dagsværdier. Disse oplys-

¹ "Regeringens regnskabsforenkling giver bagslag" i Økonomisk Ugebrev CFO den 23. november 2014

² Damvad-analysen "Brugen af årsrapporter for mindre virksomheder", juni 2014

ninger fremgår af beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis, og udelades disse oplysninger, vil det være op til regnskabsbrugeren at "gætte", hvilken opgørelsesmetode der er brugt. Det svarer til ikke at oplyse, om et beløb er opført i kroner eller euro.

Side 8

Den usikkerhed, der vil opstå, hvis den anvendte regnskabspraksis ikke længere fremgår af regnskaberne fra mikrovirksomheder, vil næppe kunne opvejes af de mulige, meget begrænsede administrative lettelser hos nogle regnskabsafledte.

Grundlæggende princip om "retvisende billede" brydes

Efter lovforslaget skal årsregnskaber for mikrovirksomheder – ligesom i dag – give et retvisende billede. Det indebærer efter gældende regler blandt andet, at årsrapporten indeholder oplysninger om forhold, der normalt er relevante for regnskaberne. Årsrapporten skal i det hele taget udarbejdes, således at den støtter regnskabsbrugeren i deres økonomiske beslutninger. Det fremgår af de gældende kvalitetskrav i årsregnskabslovens § 12. Vi bakker fuldt ud op om kravet om et retvisende billede.

Men i lovforslaget er mikrovirksomheder undtaget fra kravet om at give yderligere oplysninger i årsregnskabet, selvom det er nødvendigt for at give et retvisende billede (jf. den foreslåede § 22b, stk. 3). Der er dermed en nærliggende risiko for, at virksomhedernes ledelse fremover ikke giver de nødvendige supplerende oplysninger, der gør, at årsregnskabet samlet giver et retvisende billede, men blot indarbejder de lovkrævede poster i resultatopgørelsen, balancen og de få krævede noter.

Efter vores opfattelse strider denne undtagelse imod det overordnede princip om retvisende billede i lovens § 11 og de grundlæggende kvalitetskrav i § 12 og dermed imod årsregnskabet som beslutningsgrundlag.

Størrelsesgrænser

Lovforslaget lægger op til at indføre de højst mulige størrelsesgrænser for mikrovirksomheder i henhold til regnskabsdirektivet. Det kan vi ikke støtte. Erhvervsstyrelsen har oplyst, at mikroreglerne efter disse størrelsesgrænser vil omfatte cirka 80.000 selskaber. Det svarer til cirka 40% af samtlige danske selskaber.

Efter vores vurdering afspejler en fordeling, hvor 40% af alle danske virksomheder er mikrovirksomheder, ikke den reelle sammensætning af det danske erhvervsliv.

Vi er bekendt med, at man i den svenske årsregnskabslov påtænker at fastlægge betydeligt lavere størrelsesgrænser for mikrovirksomheder:

- 3 mio. SEK i nettoomsætning
- 1½ mio. SEK i balancesum og
- 3 medarbejdere.

Så vidt vi har forstået, skyldes de lavere svenske grænser et politisk ønske om at sikre tilstrækkelige oplysninger fra de svenske virksomheder til brug for samhandelspartnere og offentligheden. De påtænkte størrelsesgrænser forhindrer, at en meget stor del af de svenske virksomheder kan benytte de lempeligere mikroregler. Vi finder, at tilsvarende betragtninger bør anvendes i forhold til dansk erhvervsliv. Det er således ikke vores vurdering, at strukturen i dansk erhvervsliv skulle betinge højere størrelsesgrænser herhjemme.

Oplysninger om anvendt regnskabspraksis

For at give tilstrækkelig værdi for regnskabsbrugerne skal årsregnskabet indeholde oplysning om anvendt regnskabspraksis. Beskrivelsen af praksis kan sammenlignes med en varedeklaration af regnskabets poster. I årsregnskabsloven er der mange valgmuligheder for at indregne og måle forskellige poster i årsregnskabet, og uden en varedeklaration i form af beskrivelse af anvendt regnskabspraksis er regnskabsbrugerne ilde stedt. Eksempelvis kan en virksomhed vælge at opskrive en ejendom til dagsværdi – eller den kan vælge at lade være. Virksomheden skal også vælge det antal år, ejendommen skal afskrives over, og fastlægge ejendommens eventuelle restværdi. Sådanne væsentlige skøn har selvsagt stor indvirkning på regnskabets tal. Virksomheden kan vælge mellem at indregne et udviklingsprojekt i balancen, eller den kan omkostningsføre hele projektet i resultatopgørelsen. Den kan vælge at indregne leasede aktiver i balancen – eller den kan lade være. Den kan også vælge at indregne indirekte produktionsomkostninger (IPO) i værdien af varebeholdninger eller omkostningsføre disse omkostninger i afholdelsesåret. Basale oplysninger om virksomhedens regnskabspraksis og væsentlige skøn er nødvendige for, at virksomhedernes årsregnskaber kan forstås og fortolkes korrekt. Det er således ikke korrekt, at "de oplysningskrav, der foreslås ophævet vil være mindre væsentlige for regnskabsbrugere, da der alene er tale om specifikationer i noterne", jf. lovbemærkninger, side 47.

Erhvervsstyrelsen har da også hidtil i sin regnskabskontrol haft stor fokus på at konstatere, om der er fejl i virksomhedernes beskrivelse af anvendt regnskabspraksis på forskellige områder, hvilket indikerer, at beskrivelsen af regnskabspraksis er vigtig.

Vi kan tilføje, at man også i relation til et budget naturligt nok vil have behov for oplysning om de anvendte forudsætninger for, at budgettet har værdi for beslutningstagere.

Vi mener derfor, det vil være en afgørende svækkelse af årsrapporternes informationsværdi, hvis oplysning om anvendt regnskabspraksis kan undlades for mikrovirksomheder. Væsentlige valg og skøn som fx afskrivningsperioder og indtægtskriterier vil ikke fremgå af årsrapporten. Dermed vil regnskabsbruger ikke kunne forholde sig til relevansen og pålideligheden af årsregnskabet set i forhold til den konkrete beslutningsopgave, som regnskabsbruger står over for.

Man kunne overveje forskellige muligheder, så virksomhederne mærker en lempelse samtidig med, at regnskabsbrugernes informationsbehov tilgodeses. Fx kortere beskrivelser af regnskabspraksis, hvor kun afvigelser fra en "standard" skal beskrives udførligt. En mulighed kunne også være et simpelt afkrydsningsskema, så virksomheden sætter kryds ved nogle basale valgmuligheder og udfylder, fx om man har anvendt dagsværdi, kostpris, afskrivningsperiode mv. Man kunne også alternativt overveje at begrænse antallet af regnskabsmæssige valgmuligheder, fx at mikrovirksomheder ikke kan indregne finansiel leasing eller aktivere udviklingsomkostninger.

Side 10

Vi vil dog anbefale bibeholdelse af valgmuligheder, men med krav om beskrivelse af den valgte praksis.

Vi har i samarbejde med Finansrådet, Dansk Industri og Dansk Erhverv taget initiativ til at udarbejde en standardårsrapport for en mindre virksomhed i regnskabsklasse B. Det er tænkt som en skabelon, som små virksomheder kan anvende, når de udarbejder årsrapport. Det er hensigten, at standardmodellen skal indeholde så meget information, at årsrapporterne reelt kan bruges af banker, samhandelsparter og andre, der ønsker overblik over virksomhedens økonomi. Det er samtidig tænkt som et værktøj, som skal gøre regnskabsaflæggelsen lettere for de små virksomheder.

I øvrigt er det vigtigt, at selve loven og bemærkningerne tydeligt anviser, om mikrovirksomheder kan - eller ikke kan - tilvælge/anvende regler, som ellers gælder i klasse B og C, fx finansiel leasing og aktivering af udviklingsomkostninger.

Oplysninger om særlige poster

Det nye regnskabsdirektiv har indført krav om at oplyse om særlige poster. I det hidtidige regnskabsdirektiv var der et krav om at oplyse om ekstraordinære poster. Vi hilser ændringen, som er i overensstemmelse med de internationale regnskabsstandarder, velkommen. Vi er enige i, at oplysninger om særlige poster er meget relevante. Dette gælder imidlertid også for mikrovirksomheder. Særlige poster er jo indtægter og omkostninger, som pga. størrelse eller art er atypiske for virksomheden - fx en særlig stor nedskrivning af varelageret pga. uforudsete begivenheder. Vi kan derfor ikke støtte forslaget, der delvist fritager mikrovirksomheder for at oplyse om særlige poster.

Oplysninger om op- og nedskrivninger

Oplysninger om op- og nedskrivninger er meget relevante for, at regnskabsbrugere kan forholde sig til de beløb, som et aktiv er opført til i regnskabet. Vi henviser i den forbindelse til vores bemærkninger om relevansen af oplysninger om anvendt regnskabspraksis. Hvis der kræves oplysning om anvendt regnskabspraksis, og de foretagne opskrivninger fremgår af posten opskrivningshenlæggelser, er notespecifikationer måske ikke i samme grad nødvendige, men da opskrivninger og nedskrivninger kan være ganske væsentlige for årsregnskabet, anbefaler vi et sådant notekrav opretholdt også i mikrovirksomheder.

Oplysning om den del af gælden, der forfalder mere end 5 år efter balancedatoen

Efter lovforslaget kan mikrovirksomheder undlade at oplyse om den del af virksomhedens gæld, der forfalder efter mere end 5 år efter balancedagen. Regnskabsbrugerne af mikrovirksomhedernes årsrapporter vurderer imidlertid, "at beskrivelser af aktivers værdi og langfristet gæld, der forfalder om mere end 5 år, er de mest betydningsfulde noteoplysninger", jf. side 33 i Damvad-analysen. Vi kan derfor ikke støtte forslaget, der fritager mikrovirksomheder for dette notekrav.

Oplysninger om antal beskæftigede

Ifølge Damvad-analysen vurderer cirka 50% af brugerne, at oplysninger om antal ansatte har stor eller meget stor værdi. Henset til at det ikke er vanskeligt for mikrovirksomheder at oplyse antal ansatte, mener vi ikke, at mikrovirksomhederne bør fratages for dette oplysningskrav.

Oplysninger om modervirksomheden

Efter lovforslaget kan mikrovirksomheder undlade at oplyse om modervirksomheden for den mindste koncern, hvori virksomheden indgår. Erhvervsstyrelsens nye ejerregister kan i visse tilfælde give denne information. Men der kan være udenlandske modervirksomheder, fx på et mellemliggende niveau, hvor der ikke nødvendigvis er gennemsigtighed om ejerforhold som her i landet. Derved vil ejerforholdene være skjult for regnskabsbrugerne. Der er tilmed risiko for, at den foreslåede reduktion modvirker de bestræbelser, der ellers udøves for at modvirke svindel.

Der har for nylig været flere artikler i dagspressen om behovet for at dæmme op for misbrug af danske selskaber til grænseoverskridende økonomisk kriminalitet, jf. artikelserien "Svindlernes slaraffenland", fx Dagbladet Børsen 5. november 2014: "Sass vil bremse svindel". På den baggrund bør oplysning om selskabets modervirksomhed (§ 71) overvejes videreført, også i mikroselskaber.

2.2) Små selskaber**Meget store størrelsesgrænser**

Lovforslaget lægger op til en voldsom forøgelse af de størrelsesgrænser, der bestemmer, om en virksomhed er "lille" (regnskabsklasse B) eller "mellemstor" (regnskabsklasse C). Således hæves grænsen for nettoomsætning fra 72 til 89 mio. kr., og grænsen for balancesum hæves fra 36 til 44 mio. kr. Dermed kan flere virksomheder nøjes med at aflægge årsrapporter efter årsregnskabslovens regnskabsklasse B. Det betyder ikke blot færre oplysninger i det enkelte selskabsregnskab, det betyder også, at der ikke skal udarbejdes et koncernregnskab. Dermed kan regnskabsbrugerne miste overblikket over den samlede koncerns økonomi.

Umiddelbart vurderer vi, at over 90% af de danske selskaber er "små" alle-

rede med de nuværende størrelsesgrænser. Experian har opgjort, at 203.000 ud af 214.000 selskaber, der har indsendt årsregnskab til Erhvervsstyrelsen, er i regnskabsklasse B (små selskaber).

Side 12

Ifølge lovbemærkningerne er det et begrænset antal selskaber, der vil rykke ned i en anden regnskabsklasse. Nogle af disse selskaber er efter vores vurdering imidlertid af relativt væsentlig betydning for omverdenen, herunder samhandelspartnere. Henset til den danske erhvervsstruktur, den betydelige efterspørgsel efter pålidelig regnskabsinformation, som bl.a. Damvad-analysen viser, og de ret beskedne krav til regnskaberne for "små" selskaber, herunder manglende egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og koncernregnskab, finder vi det uheldigt, hvis grænserne for "små" selskaber forøges ud over inflationen.

Vi kan konstatere, at den foreslåede grænse for nettoomsætning øges med ca. 23 pct. i forhold til gældende grænser fra 2008. Der er ikke i denne periode sket en udvikling i erhvervslivet herhjemme, der betinger en så væsentlig forhøjelse. Inflationen (forbrugerprisindekset) er i perioden kun steget med ca. 10 pct. En forøgelse af størrelsesgrænserne svarende til inflationen vil således medføre en forhøjelse med 10 pct. fra 72 til ca. 79 mio. kr. Det er efter vores opfattelse en mere velafbalanceret forøgelse af grænserne og svarer i øvrigt til den forøgelse, lovforslaget lægger op til for grænsen mellem "mellemstore" og "store" virksomheder. I forhold til forhøjelsen af grænsen mellem "mellemstore" og "store" henvises der i lovforslaget til inflationen som begrundelse for forhøjelsen, hvorfor vi forslår, at der maksimalt skal bruges samme forhøjelse i forhold til de øvrige beløbsmæssige størrelsesgrænser.

	Beløb for- højes til (lovforslag)	Beløb forhø- jes fra (ÅRL 2008)	Procentuel ændring (lovforslag i forhold til ÅRL 2008)	Inflation målt fra 2008-2013 (for- brugerprisindek- set, Danmarks sta- tistik)
Små virksom- heder Balancesum	44 mio. kr.	36 mio. kr.	22,22%	9,93%
Små virksom- heder Omsætning	89 mio. kr.	72 mio. kr.	23,61%	9,93%
Mellemstore virksomheder Balancesum	156 mio. kr.	143 mio. kr.	9,09%	9,93%
Mellemstore virksomheder Omsætning	313 mio. kr.	286 mio. kr.	9,44%	9,93%

Vi har fra den svenske revisorforening fået oplyst, at man i den svenske årsregnskabslov vil fastholde de gældende størrelsesgrænser: 80 mio. SEK i nettoomsætning, 40 mio. SEK i balancesum og 50 medarbejdere. Det svarer til ca. 65 mio. DKK i nettoomsætning, ca. 32 mio. DKK i balancesum og 50 medarbejdere.

Beregning af størrelsesgrænser

Efter lovforslaget skal finansielle indtægter og indtægter ved investeringsvirksomhed tillægges nettoomsætningen ved beregning af størrelsesgrænsen. De skal dog kun tillægges, hvis indtægterne mindst svarer til nettoomsætningen. Vi støtter forslaget, der fanger op på blandt andet større holdingvirksomheder med store finansielle indtægter.

Vi peger dog på, at dette krav ikke altid er ukompliceret. Det er ikke fuldt afklaret, hvilke indtægter der skal indgå, fx indtægter af kapitalandele ved indre værdis metode, negative dagsværdireguleringer efter §§ 37 og 38 osv. Der savnes en præcisering (fx i bemærkningerne) af, hvad der forstås ved "positive værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser", herunder om der kan anlægges en porteføljetilbageberegning. Herudover kan bemærkningerne med fordel give eksempler på, hvad der forstås ved "andre indtægter knyttet til aktiverne og forpligtelserne", samt omtale, hvorledes "realiserede gevinster ved salg af investeringsejendomme" skal opgøres.

Det bør fremgå præcist, hvilke typer af indtægter der skal indgå i beregningen, og eventuelle omkostninger knyttet til indtægterne, der skal frages. Det bør endvidere præciseres i lovbemærkningerne, at beregningen skal foretages for hvert regnskabsår.

Ledelsespåtegning, hvis der kun er et ledelsesmedlem

Efter udkastet til lovforslag kan virksomheder med kun et ledelsesmedlem undlade at medtage en ledelsespåtegning i årsrapporten. Denne "lempelse" er uden reel substans.

Lempelsen forekommer helt unødigt, da omkostningerne forbundet med afgivelse af ledelsespåtegning er ganske minimale i forhold til værdien for regnskabslæseren. Ledelsespåtegningen er et godt instrument til at sikre, at ledelsesmedlemmerne tager deres ansvar for aflæggelse af en retvisende årsrapport alvorligt og bliver mindet om dette i forbindelse med godkendelsen af årsrapporten. Påtegningen er derfor ikke en unødigt administrativ byrde.

Derudover imødegår kravet om ledelsespåtegning risikoen for, at der opstår tvivl om, hvilken version af årsrapporten der egentlig er godkendt af ledelsen. Ved udenlandske ledelsesmedlemmer – hvilket også kan forekomme ved blot ét ledelsesmedlem – er det også en fordel, at der sikres godkendelse fra denne, og at vedkommende er opmærksom på, hvilke forhold han/hun indestår for som ledelsesmedlem i et dansk selskab.

Ledelsen skal under alle omstændigheder enten selv udarbejde eller godkende årsrapporten, idet ledelsen jo per definition aflægger årsrapporten. Hvis årsregnskabet skal revideres, skal revisor også have dokumentation for, at ledelsen har godkendt årsregnskabet. Ledelsespåtegningen kan have en vigtig disciplinerende effekt på ledelsen. Dette argument har været fremherskende ved tidligere ændringer af årsregnskabsloven.

I lovforslag nr. L 138 fremsat 10. januar 2001 er anført følgende bemærkninger til § 9: "Kravet er inspireret af regler i England og betyder, at ledelsen positivt skal erklære, at man anser årsrapporten for aflagt i overensstemmelse med kravene i lovgivningen mv., og at årsrapporten giver et retvisende billede af aktiver, passiver, den finansielle stilling samt resultatet. Derved markeres ledelsens ansvar for årsrapporten ... Erfaringen viser, at det udtrykkeligt at skulle erklære sig om et forhold i særlig grad retter erklæringsafgiverens opmærksomhed mod det pågældende forhold..."

Vi mener, disse betragtninger stadig er relevante og kan derfor ikke støtte forslaget og bemærker i denne forbindelse, at der i England fortsat er krav om ledelsespåtegning - også i mikroselskabers regnskaber.

Reducerede regnskabskrav til visse dattervirksomheder

Det er som udgangspunkt positivt, at lovforslaget fastholder regnskabspligten for dattervirksomheder. Det er væsentligt for samhandelen i erhvervslivet, ligesom det kan have betydning for offentlige myndigheder, at der er adgang til regnskabsoplysninger også fra dattervirksomheder. I nogle tilfælde kan det være ekstra værdifuldt at have adgang til regnskabsoplysninger fra de enkelte selskaber i en koncern.

Årsagen til, at aktiviteter placeres i særskilte juridiske enheder er ofte, at man vil mindske risikoen for koncernen som helhed. Derfor er argumentet om, at dattervirksomhedernes egne årsrapporter er mindre efterspurgt, efter vores vurdering ikke korrekt - måske snarere tværtimod.

Men efter lovforslaget rykker dattervirksomheder en regnskabsklasse ned, hvis nogle nærmere betingelser om moderselskabets hæftelse mv. er opfyldt.

Bestemmelsernes konsekvenser er vanskelige at overskue, bl.a. fordi der ikke er tal for, hvor mange virksomheder der vil kunne benytte sig af muligheden. Det ville derfor være ønskeligt, hvis Erhvervsstyrelsen kunne oplyse antallet.

Hvor mange virksomheder, der reelt vil benytte muligheden er også et åbent spørgsmål. Lovforslaget synes at se bort fra, at dattervirksomhederne i den interne økonomistyring mv. typisk skal rapportere koncerninternt i forhold til regelsæt gældende for en højere regnskabsklasse, da koncernen vil være omfattet af disse bestemmelser og derfor vil have tilrettelagt sin regnskabsrapportering på det højere niveau - typisk klasse C eller D.

Det er endvidere vanskeligt at forudse, hvordan kravene til moderselskabet (hæftelsesforhold) i praksis vil blive håndteret. Selvom moderselskabet hæfter for datterselskabets gæld, kan det være vanskeligt og dyrt for samhandelsparter og øvrige kreditorer at inddrive en fordring på datterselskabet hos det hæftende moderselskab, navnlig hvis det er et udenlandsk moderselskab. Det kan således medføre en betydelig administrativ og finansiel byrde for en - måske lille - dansk virksomhed, der har samhandel med et datterselskab i en koncern.

Selskaber, der ønsker lettelser fra pligten til at udarbejde årsrapporter for deres datterselskaber, kan vælge i stedet at drive denne virksomhed som en filial. Der er i så fald ikke pligt til at udarbejde separate årsrapporter for disse "virksomheder" til Erhvervsstyrelsen, da der ikke er tale om en særlig juridisk enhed. Hvis koncernen har valgt at drive aktiviteter i datterselskaber frem for en filial med den deraf følgende begrænsede hæftelse, må dette have som konsekvens, at selskabet skal leve op til samme krav om åbenhed om regnskabsoplysninger som fx konkurrerende selskaber af samme størrelse.

Det bør i øvrigt overvejes, om forslaget giver problemer i relation til skattekontrol, hvis færre datterselskaber skal oplyse om transaktioner med nærtstående parter (transfer pricing). Dette vil være en konsekvens af, at mellemstore datterselskaber ikke skal opfylde oplysningskravet i ÅRL § 98c, når de fremover kan nøjes med at udarbejde årsregnskab efter reglerne for små selskaber i regnskabsklasse B

Reducerede revisionskrav til visse dattervirksomheder

Efter lovforslagets § 78a, stk. 2, kan mellemstore dattervirksomheder, der under visse betingelser kan aflægge regnskab efter reglerne i regnskabsklasse B, vælge at få revisionen af årsregnskabet udført efter Erhvervsstyrelsens erklæringsstandard for små virksomheder.

Det fremgår imidlertid allerede af afsnit 1 i erklæringsstandard, at denne alene kan anvendes af virksomheder, der ligger inden for de grænser, som er fastsat i årsregnskabslovens § 135, stk. 1, dvs. små virksomheder omfattet af regnskabsklasse B.

Ved udarbejdelsen af erklæringsstandard er der således ikke taget hensyn til forholdene i større virksomheder, der ofte er karakteriseret ved at være noget mere komplicerede end små virksomheder, der omfattes af regnskabsklasse B.

Dette underbygges af lovbemærkningerne til lovforslag nr. L 26 om ændring af årsregnskabsloven og revisorloven af 10. oktober 2012, hvoraf det fremgår, at erklæringsstandard er udarbejdet med fokus på at sikre, at forhold, der typisk er relevante for små virksomheder, bliver kontrolleret.

Størrelsen af virksomheden har således været afgørende ved valget af de fire supplerende handlinger, der i den form, de har, alt andet lige må forventes at give et betydeligt større bidrag til den sikkerhed, revisor opnår for sin konklusion

om regnskabet retvisende billede i en lille virksomhed, end det vil være tilfældet i en større virksomhed, hvor der som oftest er mange andre væsentlige og risikofyldte forhold.

Side 16

I relation til en mulig besparelse ved at give større dattervirksomheder mulighed for at vælge erklæringsstandarden frem for en revision efter de internationale standarder skal følgende forhold overvejes:

- En revision efter de internationale standarder af modervirksomhedens årsregnskab og koncernregnskab vil, medmindre der er tale om en uvæsentlig dattervirksomhed, fortsat kræve en revision af dattervirksomhedens årsregnskab udført efter de internationale standarder.
- Erklæringsstandarder er ikke og kan ikke umiddelbart forventes anerkendt af udenlandske modervirksomheder, hvorfor dattervirksomheder af udenlandske virksomheder alene af den grund ikke kan antages at benytte sig af den foreslåede lempelsesmulighed.

Indregning og måling

Lovforslaget indeholder en række ændringer for indregning og måling, som vi generelt er positive over for.

Der er ikke længere et krav om investeringsvirksomhed som hovedaktivitet i § 38, og bestemmelsen begrænses til investeringsejendomme og biologiske aktiver. Vi er positivt stemt over for dette, da den hidtidige afgrænsning af anvendelsesområdet for § 38 (hovedaktivitet) gav anledning til betydelige praktiske problemer. Ændringen kan dog også betyde, at virksomheder, som ikke er professionelle investorer, måske herefter i højere grad end hidtil vil måle investeringsejendomme og biologiske aktiver til dagsværdi. Det kan medføre øget usikkerhed, og det kan derfor overvejes, om der skal genindføres et krav om, at urealiserede værdireguleringer kræves bundet – svarende til kravet for en § 41-opskrivning. Under alle omstændigheder er det meget vigtigt, at virksomhederne har pligt til udførligt at redegøre for anvendt regnskabspraksis, herunder for de forudsætninger, der ligger til grund for målingen af dagsværdien.

En anden ting vi er positive overfor, er, at virksomheder ikke skal bruge dagsværdier på andre værdipapirer såsom porteføljeaktier (§ 37, stk. 4), men umiddelbart kan bruge kostpris, hvis disse værdipapirer/kapitalandele ikke er noteret på et aktivt marked.

Vi er generelt meget positive over for de foreslåede ændringer, der i høj grad tilpasser årsregnskabsloven til de senere års ændringer af IFRS. Vi støtter fuldt ud, at der åbnes for en mere dynamisk fortolkning af, hvilken version af IFRS der anvendes ved fortolkning af årsregnskabsloven, jf. lovbemærkningerne til § 11, stk. 3. Under nuværende lov har manglende klarhed på dette område givet anledning til tvivl, og derfor vil forslaget antageligt medvirke til at reducere en oplevet byrde ved anvendelse af loven.

Alt i alt er de ændrede regler om indregning og måling udtryk for væsentlige lettelser i kravene til regnskabsaflæggelse i mange virksomheder og en samtidig tilpasning til de internationale regnskabsstandarder, som vi støtter.

Små virksomheder - oplysningskrav

Det nye regnskabsdirektiv indeholder begrænsede muligheder for, at medlemsstaterne kan beslutte visse oplysningskrav ud over dem, der er obligatoriske i henhold til direktivets maksimumsharmoniseringsprincip.

Erhvervsstyrelsen har i høringsudkastet kun foreslået en enkelt af disse, nemlig at bibeholde dele af § 71 om at oplyse navn og hjemsted for den modervirksomhed, der udarbejder koncernregnskab for den mindste koncern, hvori virksomheden indgår som dattervirksomhed.

Vi vil imidlertid anbefale, at der i små selskaber også skal oplyses om nærtstående parter, efterfølgende begivenheder og anlægsnote.

Oplysninger om nærtstående parter er særligt relevante, også i små selskaber. Ligeledes er oplysninger om begivenheder efter balancedagen relevante af hensyn til årsrapportens aktualitet.

Kravet om en anlægsnote blev i sin tid afskaffet for små selskaber, fordi man henviste til, at beskrivelsen i anvendt regnskabspraksis kan give en indikation af, om der fx er indregnet værdireguleringer. Uden en anlægsoversigt, uden en egenkapitalforklaring og (i mikrovirksomheder) uden oplysninger om anvendt regnskabspraksis bliver de i balancen anførte beløb meget vanskelige at forholde sig til som regnskabsbruger. Selskaberne er under alle omstændigheder nødt til selv at føre et anlægskartotek over væsentlige aktiver af hensyn til selskabets egen økonomistyring, af hensyn til opgørelsen af resultat fx ved senere afhændelse af aktiver og af hensyn til skatteregler. Anlægsnoten er derfor reelt ikke en byrde, og oplysningerne er ofte af væsentlig værdi for regnskabsbrugeren. Vi anbefaler derfor, at man genindfører krav om anlægsoversigt for alle selskaber.

Vi finder det som nævnt meget uheldigt, at man som følge af det nye regnskabsdirektiv fjerner kravet om en egenkapitalopgørelse, som i mange år har været lovkrævet og en del af god regnskabsskik i danske årsregnskaber. Dette vil svække informationsværdien af årsrapporterne væsentligt for regnskabsbrugere, da posteringer på egenkapitalen ud over resultatdisponering ofte har en særlig karakter, som har betydning for vurderingen af virksomhedens finansielle stilling og fremtid. Eksempelvis er det væsentligt at kunne se, om egenkapitalændringer skyldes sikringstransaktioner, tilskud fra koncernvirksomheder, urealiserede værdireguleringer mv. Når kravet om en egenkapitalopgørelse forsvinder, er det ekstra vigtigt, at der gives oplysninger i regnskabet om særlige poster, også i de såkaldte mikrovirksomheders årsregnskaber.

Vi vurderer samtidig, at den administrative lempelse ved at fjerne disse oplysninger vil være minimal. Dette skal også ses i lyset af, at Damvad-analysen peger på, at regnskabsbrugere fortsat vil forlange at få de oplysninger, der fjernes af virksomhederne.

Side 18

Indsendelsesfristen

Efter forslaget øges indsendelsesfristen fra 5 til 6 måneder. Det gælder dog ikke i regnskabsklasse D.

Vores grundlæggende synspunkt er, at aktuel regnskabsinformation er mere værd end uaktuel regnskabsinformation. Jo længere tid der går, inden årsrapporten offentliggøres, jo mere har virksomhedens økonomiske forhold ændret sig i positiv eller negativ retning. En længere indsendelsesfrist strider grundlæggende imod regnskabsbrugernes behov for rettidig information.

Dette synspunkt lå også til grund for årsregnskabsloven af 2001, hvor den daværende indsendelsesfrist på 6 måneder blev fremrykket. Af lovbemærkningerne³ fremgik:

"Af hensyn til årsrapporternes aktualitet foreslås det, at denne frist nedsættes til 5 måneder efter regnskabsårets afslutning (for børsnoterede og statslige aktieselskaber dog 4 måneder)".

En længere frist synes heller ikke i harmoni med regeringens vækstplan, hvor det fremgår, at regnskabsdata skal stilles gratis til rådighed med henblik på at mindske svindel og reducere danske virksomheders tab på insolvente parter. Regnskabsdata er selvfølgelig mere værd, hvis de er aktuelle og fyldestgørende. Når aktualiteten sænkes, forringer det også brugbarheden.

Den forlængede frist betyder derfor samtidig, at man udvander regeringsinitiativet omkring de gratis regnskabsdata.

Hvis indsendelsesfristen øges til 6 måneder, bør Erhvervsstyrelsen i det mindste hurtigere følge op over for de virksomheder, der ikke indsender årsrapporten rettidigt. En sådan opstramning vil reducere de negative effekter ved den længere indsendelsesfrist.

Herudover finder vi, at de uensartede frister i EU er et problem. Vi opfordrer til, at man fra dansk side bruger kræfter på at få disse frister harmoniseret og nedbragt til et fornuftigt niveau. 12 måneder som direktivet tillader er al for lang tid.

³ Lovbemærkninger til lovforslag nr. L 138, § 138, fremsat af erhvervsministeren den 10. januar 2001

2.3) Oplysninger om usikkerhed om fortsat drift

Side 19

Vi er som nævnt generelt meget positive over for de dele af høringsudkastet, der medfører tilpasning af årsregnskabsloven til de internationale regnskabsstandarder (IAS og IFRS).

Vi vil yderligere foreslå, at årsregnskabsloven tilpasses til internationale standarder med hensyn til oplysninger om usikkerhed om fortsat drift.

Den gældende oplysningsbestemmelse i IAS 1, afsnit 25-26, kunne indføres i den danske årsregnskabslov som en ny bestemmelse umiddelbart efter § 87 gældende for regnskabsklasse C og D med følgende indhold:

"Hvis ledelsen i sin vurdering af virksomhedens evne til at fortsætte driften er opmærksom på væsentlig usikkerhed vedrørende begivenheder eller forhold, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften, skal virksomheden give fyldestgørende oplysning om

- 1) de vigtigste begivenheder eller forhold, der kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften
- 2) ledelsens planer for at håndtere disse begivenheder eller forhold og
- 3) at der er en væsentlig usikkerhed knyttet til begivenheder eller forhold, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften, og at virksomheden derfor muligvis vil være ude af stand til at realisere sine aktiver og indfri sine forpligtelser som led i den normale drift."

En tilsvarende bestemmelse bør indsættes som ny § 77 b som et krav til ledelsesberetningen for virksomheder i regnskabsklasse B.

Baggrunden for vores forslag er, at vurdering af usikkerhed vedrørende fortsat drift har stor betydning for regnskabslæseren. Det foreslås derfor, at der med udgangspunkt i IAS 1, afsnit 25, medtages krav om at give yderligere oplysninger i de tilfælde, hvor der er væsentlig usikkerhed vedrørende begivenheder eller forhold, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften. Medtagelse af sådanne oplysninger vil også skabe overensstemmelse med de krav, som ISA 570 stiller til revisors påtegning i de tilfælde, hvor revisor er enig i ledelsens vurdering af, at det efter omstændighederne er passende at anvende forudsætningen om fortsat drift, men at der er en væsentlig usikkerhed, jf. ISA 570 punkt 18 og 19.

Nedenfor er gengivet de relevante bestemmelser i IAS 1 samt i revisionsstandarden ISA 570, som ligger til grund for vores forslag:

IAS 1:

"Going concern

25. Ved udarbejdelsen af årsregnskaber skal ledelsen foretage en vurdering af virksomhedens evne til at fortsætte som en going concern. En virksomhed skal udarbejde årsregnskabet på en going concern-basis, medmindre ledelsen har til hensigt enten at lade virksomheden træde i likvidation eller bringe virksomhedens aktiviteter til ophør eller ikke har noget andet realistisk alternativ hertil. Når ledelsen i sin vurdering heraf er opmærksom på væsentlig usikkerhed tilknyttet begivenheder eller forhold, som kan tænkes at skabe væsentlig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte som en going concern, skal virksomheden give oplysning om denne usikkerhed. Hvis en virksomhed ikke udarbejder årsregnskabet på en going concern-basis, skal der gives oplysning om dette samt om, på hvilket grundlag den har udarbejdet årsregnskabet, og årsagen til, at virksomheden ikke anses for at være en going concern.

26. Ved vurderingen af, hvorvidt det er relevant, at årsregnskabet udarbejdes på en going concern-basis, skal ledelsen tage hensyn til al given information om fremtiden, dvs. mindst 12 måneder efter regnskabsårets afslutning, og gerne mere. Hvor dybdegående vurderingen skal være, afhænger af den enkelte virksomheds forhold. Hvis virksomheden hidtil har haft en lønsom drift og let adgang til økonomiske ressourcer, kan virksomheden uden detaljeret analyse afgøre, at going concern-princippet er relevant. I andre tilfælde skal ledelsen vurdere en lang række faktorer i relation til aktuel og forventet lønsomhed, indfrielse af forpligtelser samt mulige alternative finansieringskilder, før det kan afgøres, om going concern-princippet er relevant."

ISA 570 Fortsat drift (Going concern):

"Anvendelse af forudsætning om fortsat drift er passende, men der er en væsentlig usikkerhed

18. Hvis revisor konkluderer, at det efter omstændighederne er passende at anvende forudsætningen om fortsat drift, men at der er en væsentlig usikkerhed, skal revisor fastslå, om regnskabet:

(a) på fyldestgørende måde beskriver de vigtigste begivenheder eller forhold, der kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften samt den daglige ledelses planer for at håndtere disse begivenheder eller forhold, og

(b) klart oplyser, at der er en væsentlig usikkerhed knyttet til begivenheder eller forhold, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften, og at virksomheden derfor muligvis vil være ude af stand til at realisere sine aktiver og indfri sine forpligtelser som led i den normale drift (jf. afsnit A20).

19. Hvis der er fyldestgørende oplysninger i regnskabet, skal revisor udtrykke en konklusion uden forbehold og medtage en supplerende oplysning vedrørende forståelse af regnskabet i revisors erklæring for at:

(a) fremhæve tilstedeværelsen af en væsentlig usikkerhed vedrørende den begivenhed eller det forhold, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften, og

(b) henlede opmærksomheden på den note i regnskabet, der giver oplysning om de forhold, som er anført i afsnit 18 (se ISA 706) 5) (jf. afsnit A21-A22).

20. Hvis der ikke gives fyldestgørende oplysning i regnskabet, skal revisor udtrykke en konklusion med forbehold eller en afkræftende konklusion, alt efter hvad der er passende i overensstemmelse med ISA 705. Revisor skal i erklæringen anføre, at der er en væsentlig usikkerhed, som kan rejse betydelig tvivl om virksomhedens evne til at fortsætte driften (jf. afsnit A23-A24)."

Side 21

2.4) Samfundsansvar

Generelt vurderer vi, at de ændringer af ÅRL § 99a (lovudkastets § 1, nr. 128), som er afledt af EU's krav og øget fokus på miljø, er et skridt i den rigtige retning i forhold til at sikre, at danske virksomheders tilgang til CSR er forretningsdrevet. Her tænker vi særligt på implementering af en beskrivelse af virksomhedens forretningsmodel, stillingtagen til risici og due diligence samt følg-eller-forklar-modellen, hvor virksomhederne skal begrunde et eventuelt fravalg af politikker inden for de påkrævede områder inden for samfundsansvar.

Kravet om at inkludere miljø på linje med lovens fokus på respekt for menneskerettigheder og reduktion af klimapåvirkninger ses som en naturlig udvikling i lyset af den forventede afskaffelse af den grønne regnskabspligt, jf. lovbemærkningerne, side 55.

Vi ser dog gerne, at man overordnet forholder sig til, hvorvidt de ekstra byrder, der pålægges danske store virksomheder i forhold til andre landes ikke-noterede "store" virksomheder, er berettigede i forhold til informationsbehovet hos en bred kreds af regnskabsbrugere. Der bør, ligesom på andre områder i lovudkastet, indføres en AMVAB-beregning af omkostningerne i relation til de CSR-oplysninger, der ikke er direktivkrævede.

Overordnet set lægger lovforslaget op til en mere forretningsorienteret redegørelse, hvilket formentlig kan understøtte værdiskabende rapportering inden for CSR og dermed forhåbentlig i højere grad imødekomme topledelse i danske virksomheder i forhold til deres behov for værdiskabende rapportering inden for CSR, jf. en nylig undersøgelse udført af FSR - danske revisorer⁴.

Da det utvivlsomt er byrdefuldt at afgive de yderligere CSR-oplysninger, der følger af regnskabsdirektivet, bifalder vi overgangsperioden på 2 år for de virksomheder, der ikke er direkte omfattet af direktivet, jf. lovforslagets § 6.

Overgangsperioden giver virksomhederne tid til at få eventuelle justeringer i deres tilgang til og redegørelse for samfundsansvar på plads, og herunder vurdere deres ambitionsniveau for samfundsansvar og risikoappetit, som efterfølgende vil være mere transparent. De nye rapporteringskrav sender et klart signal til virksomhederne om, hvad der kræves fremover, samtidig med at det giver virksomhederne mulighed til at tilpasse sig de nye krav.

⁴ http://www.fsr.dk/Faglige_informationer/Publikationer/Publikationer-liste/Topledelsens%20syn%20paa%20CSR

Vi bemærker, at EU-direktivets regler først skal være indført i 2017. Derfor bør der tages stilling til, om de nye krav skal være obligatoriske allerede fra 2016 eller først fra 2017. Man vil så have en 2-års overgangsperiode for de store virksomheder, der ikke er omfattet af direktivet, til 2018 eller 2019.

Vi anbefaler nye vejledninger, der præciserer krav og forventninger. For at sikre, at danske virksomheder kommer godt fra start med de ændrede krav, er det helt afgørende for kravets praktiske gennemførelse, at Erhvervsstyrelsen udarbejder og opdaterer vejledninger og bekendtgørelser, der præciserer lovens krav og forventninger. Der er en række områder, som vil være nye for virksomhederne at skulle redegøre for i årsrapporteringen, og der vil være behov for klare definitioner og guidance for at klæde virksomhederne på til opgaven. Samtidig vil denne vejledning være essentiel for revisorerne i deres arbejde med at sikre overholdelse af loven via de påkrævede revisionshandlinger. Det er særligt vigtigt at få klarlagt, hvad der er det påkrævede minimum inden for redegørelsens krav, samt definere og levere guidance inden for bl.a. forretningsmodeller, primære risici, due diligence og nøglepræstationsindikatorer ud over det, der er medtaget i lovbemærkningerne, side 160-167.

Ovenstående gælder på CSR-området. Et andet område er oplysning om mangfoldighed (ÅRL § 99b), hvor den nuværende vejledning giver anledning til mange tvivsspørgsmål. Blandt andet om, hvilke virksomheder, der er omfattet, samt rækkevidden af kravet om politikker for øvrige ledelsesslag i selskaber, der nok overskrider grænserne, men som ikke har en stor organisation, fx små holding-selskaber for store koncerner.

3) Detaljerede bemærkninger

Vi har endvidere en række bemærkninger til enkeltbestemmelser i udkastet (numre anført i parentes henviser til nummereringen i høringsudkastet til lovforslaget).

§ 6, stk. 1 nr. 1 (10): Det bør i selve lovteksten præciseres, at dattervirksomheden skal indgå i koncernregnskabet ved fuld konsolidering. Samme formulering er også anvendt i § 22c.

§ 7, stk. 4 (16): Vi støtter forslaget om, at finansielle indtægter og indtægter ved investeringsvirksomhed skal tillægges nettoomsætningen ved beregning af størrelsesgrænserne. I lovbemærkningerne, side 72, bør "§ 38" ændres til "§ 38, stk. 1" for at præcisere, at regulering af biologiske aktiver ikke skal medregnes som indtægter ved investeringsvirksomhed.

Som tidligere omtalt savner vi en præcisering i lovbemærkningerne, herunder af, hvad der skal forstås ved "positive værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser". Vi formoder, at eEn modervirksomheds indtægter fra kapitalandele i

dattervirksomheder også skal tillægges nettoomsætningen hvad enten der er tale om udbytte efter kostpris- eller dagsværdimetoden eller resultatandele efter indre værdis metode. Vi anbefaler, at dette præciseres.

Side 23

Det fremgår af lovbemærkningerne, side 72, at forslaget udelukkende vedrører beregningen af størrelsesgrænserne. Vi anbefaler, at lovbemærkningerne præciserer, at finansielle indtægter og indtægter fra investeringsvirksomhed *kan* præsenteres som "nettoomsætning" i resultatopgørelsen eller på anden måde "rykkes op" i resultatopgørelsen. Det kan fx være relevant i holdingvirksomheders årsregnskab for så vidt angår udbytteindtægter fra datterselskaber.

§ 10a (26): Bestemmelsen bør formuleres, så oplysning om betingelser for fravalg af revision alternativt kan gives i noterne, hvis der ikke udarbejdes en ledelsesberetning. Se i øvrigt vores bemærkninger til § 22, stk. 1 (34).

§ 11, stk. 3 (27): Afsnittene om, i hvilket omfang IFRS kan anvendes til udfyldelse af årsregnskabslovens bestemmelser, er centrale for hele lovudkastet og bør fremhæves i et af de indledende afsnit i bemærkningerne. Herunder savnes en klarere tilkendegivelse af, i hvilket omfang IFRS "*skal*" anvendes ved denne udfyldelse.

Eksempler:

- Bemærkninger, side 104: § 38, stk. 1 "udfyldes" af IAS 40. Er det dermed pligtigt at anvende IAS 40 (fuldt ud) ved fortolkning?
- Bemærkninger, side 105: IAS 41 "er ... egnet til at udfylde" § 38, stk. 2. Dette indikerer at der ikke er pligt til at følge IAS 41, men dette bør klart fremgå.

Endvidere bør lovbemærkningerne præcisere, om eventuelle praksisændringer som følge af, at en IFRS nu (skal) anvendes ved fortolkning, skal behandles som en almindelig praksisændring – dvs. med tilbagevirkende kraft.

§ 19 (31): Vi støtter forslaget om, at åbningsbalancen skal udarbejdes efter enten sammenlægningsmetoden (bøgførte værdier) eller overtagelesemetoden (dagsværdier).

I lovbemærkningerne, side 80, er et enkelt afsnit uklart: "Oplysning om, hvilken metode der er anvendt ved aflæggelsen af virksomhedens første årsrapport..." Det synes som om man her sammenblender "åbningsbalance" og "årsrapport".

§ 20, stk. 1: Lovforslaget indeholder ikke ændringer til den gældende bestemmelse om indregning og måling af aktiver, forpligtelser, indtægter og omkostninger i regnskabsklasse A. Som bekendt er den gældende regulering i regnskabsklasse A ikke helt entydig især med hensyn til, om der i årsregnskabet altid skal afskrives på virksomhedens ejendomme samt øvrige materielle og immaterielle anlægsaktiver. I praksis giver denne uklarhed anledning til forskellige fortolkninger.

ger og dermed uens regnskabspraksis. Det kunne også være hensigtsmæssigt mere generelt at få afklaret, hvad der er mindstekravet til årsrapporter i regnskabsklasse A, herunder hvor der er forskelle mellem kravene i klasse A og B. Fraværet af entydige regler medfører også usikkerhed hos nogle regnskabsaf-læggere og deres revisorer og bidrager i hvert fald ikke til at lette de oplevede byrder ved at udarbejde og bruge årsregnskaber.

Side 24

Som bekendt deltager vi gerne i arbejdet med at finde en løsning – fx i form af en vejledning, som interesseorganisationerne står bag. Vi ser frem til at drøfte forholdet nærmere.

§ 22, stk. 1 (34): Efter den foreslåede bestemmelse skal en virksomhed i regnskabsklasse B udarbejde årsrapport, "der i det mindste består af" blandt andet en ledelsesberetning. Krav til ledelsesberetningens indhold fremgår af den foreslåede § 76a (97). Lovbemærkningerne hertil beskriver, at indholdskravet kan opfyldes ved i stedet at give oplysningen i en note og dermed undlade en ledelsesberetning. Dette synes dog ikke i overensstemmelse med ordlyden i den foreslåede § 22, stk. 1.

Efter lovbemærkningerne, side 137, kan ikke alle oplysninger gives i en note i stedet for i ledelsesberetningen. Fx oplysningen om, at selskabet opfylder betingelserne for ikke at blive revideret, jf. forslaget § 9, stk. 6, og § 9, stk. 9. Det bør fremgå af lovteksten – eller i det mindste tydeliggøres i lovbemærkningerne – hvilke oplysninger der *skal* fremgå af ledelsesberetningen, og hvilke der i stedet *kan* gives i en note.

§ 22, stk. 2 (34): I den foreslåede § 18 ændres "statsautoriseret revisor eller registreret revisor" til "godkendt revisor". Der bør ske en tilsvarende konsekvensrettelse i den foreslåede § 22, stk. 2, hvor "revisor" bør ændres til "godkendt revisor".

§ 22a (36): Vedrørende kravet om "to på hinanden følgende regnskabsår" i § 22a, stk. 1, bør det præciseres, at et nystiftet selskab kan anvende mikroreglerne allerede i første regnskabsår, hvis virksomheden er under grænserne.

De foreslåede regler for mikrovirksomheder kan ikke anvendes af bl.a. investeringsvirksomheder, jf. definitionen i § 22a, stk. 3, nr. 2, men der vil i praksis kunne opstå en række afgrænsningsproblemer. Lovbemærkningerne kan med fordel præcisere, om et selskab, som alene besidder én investeringsejendom, omfattes af § 22 a, stk. 3, nr. 2, således at § 22 b ikke kan anvendes – eller om det kun er virksomheder, der "fordeler investeringsrisikoen" på flere aktiver (ejendomme), der vil blive omfattet.

Det kunne med fordel præciseres, at effekten af overgang fra anvendelse af § 22 b til anvendelse af almindelige regler i klasse B, skal indregnes direkte på egen-

kapitalen primo overgangsåret, og at sammenligningstallene for balancens poster skal tilpasses.

Side 25

§ 22b (36): At § 37 ikke kan anvendes af mikrovirksomheder giver visse problemer, særligt hvor dagsværdien af et aktiv er lavere end kostprisen. Det vil fx få utilsigtede konsekvenser for behandlingen af renteswaps, da en renteswap med negativ dagsværdi ikke vil blive indregnet i balancen. Konsekvenserne bør beskrives i lovbemærkningerne.

En løsning kunne være en bestemmelse om, at mikrovirksomheder ikke kan anvende mikroreglerne, hvis virksomheden har afledte finansielle instrumenter – fx renteswaps. Årsrapporten skal i så fald aflægges efter de almindelige regler i regnskabsklasse B.

En alternativ løsning kunne være en bestemmelse om, at måling af finansielle aktiver og afledte finansielle instrumenter ved første indregning skal ske til kostpris. Den efterfølgende måling skal ske til kostpris medmindre dagsværdien er lavere. I så fald måles til den lavere dagsværdi.

I § 22b, stk. 1, nr. 2, undtages mikrovirksomheder fra at oplyse om "op- og nedskrivninger". § 58 synes imidlertid kun at vedrøre oplysninger om "opskrivninger" og tilbageførsler heraf.

I § 22b, stk. 1, nr. 4, undtages mikrovirksomheder fra at oplyse om visse særlige poster i § 67 a, nr. 1 og 2. Det bør nærmere beskrives i lovbemærkningerne, hvad det indebærer, at mikrovirksomheder efter lovtæksten kan undlade oplysninger efter nr. 1 og 2, men ikke nr. 3 og 4 samt 1. punktum (hovedbestemmelsen) i § 67a.

§ 22c (36): Det bør præciseres i lovbemærkningerne, hvornår moderselskabets hæftelse for dattervirksomhedens forpligtelser ophører. Vi forstår det således, at moderselskabet hæfter for gæld, der er stiftet indtil det tidspunkt, hvor Erhvervsstyrelsen offentliggør en årsrapport for datterselskabet, hvor undtagelsen ikke anvendes.

En af betingelserne i § 22c, stk. 1, nr. 3, er, at koncernregnskabet er "udarbejdet efter reglerne i denne lov". Vi formoder, det også gælder, hvor koncernregnskabet i stedet er udarbejdet efter regler, der er ligeværdige med regnskabsdirektivet og IFRS. Det bør præciseres i lovbemærkningerne, hvad der accepteres.

§ 23, stk. 6 (40): Den foreslåede bestemmelse bemyndiger Erhvervsstyrelsen til at fastsætte regler, der begrænser virksomhedernes mulighed for at fravige skemaernes krav til posterne i resultatopgørelse og balance. Vi er principielt imod, at indberetningsløsninger – herunder XBRL-taxonomien – skal være styrende og begrænsende for indholdet af virksomhedernes årsrapporter og dermed potentielt sætte rammerne for et retvisende billede.

§ 31, stk. 1 (43): I den foreslåede formulering skal "resultatdisponeringen" formentlig ændres til "resultatopgørelsen". Tilsvarende bør lovbemærkningerne, side 95 øverst, ændres.

§ 31, stk. 2 (43): Efter den foreslåede bestemmelse skal udlodning af ekstraordinært udbytte, der har fundet sted efter regnskabsårets udløb, fremgå særskilt af resultatdisponeringen. Vi synes ikke, det er hensigtsmæssigt, at det skal fremgå af selve resultatdisponeringen, da der jo er tale om en efterfølgende ikke-regulerende begivenhed, der som sådan ikke har noget med regnskabsåret at gøre. Hvis virksomheden fx har udloddet et overskud, der er optjent i det nye regnskabsår, giver det ikke umiddelbart mening kun at oplyse om udlodningen – og ikke indtjeningen – i det nye regnskabsår. Endvidere kan de frie egenkapitalreserver i årsregnskabet blive negative. Udlodningen bør i stedet oplyses "i tilknytning til resultatdisponeringen" eller i en note, der omtaler begivenheder efter balancedagen, som jo er én af de noter, som medlemsstaterne kan vælge at implementere, og som vi anbefaler benyttet i den danske lov.

Vi foreslår, at § 31, stk. 2 formuleres: "Er der foretaget udlodning af ekstraordinært udbytte i regnskabsåret, skal dette fremgå særskilt af resultatdisponeringen. Ekstraordinært udbytte, hvor udlodningen har fundet sted efter regnskabsårets udløb, oplyses i tilknytning til resultatdisponeringen."

Hvis det fastholdes, at udlodningen af ekstraordinært udbytte efter balancedagen skal fremgå af resultatdisponeringen, kan lovbemærkningerne med fordel præcisere, at indarbejdelsen skal foregå ved, at den pågældende del af overført overskud "øremærkes" til den efterfølgende udlodning.

§ 34 (46): Da muligheden for at indregne kapitalandele ved pro rata konsolidering ophæves, skal fælles ledede interessentskaber indregnes og måles efter lovens almindelige bestemmelser for kapitalandele i associerede virksomheder. Dette har vi ingen indvendinger imod. Vi mener, lovbemærkningerne med fordel kan præcisere, hvorledes ejerselskaberne skal indregne indtægter i resultatopgørelsen, når interessentskabet indregnes og måles til kostpris. Efter vores opfattelse består indtægten i sådanne tilfælde af kontante hævninger fra interessentskabet, således at kontante udbetalinger sidestilles med udbytte.

§ 36 (47): Begrebet "bestående virksomhed" bør defineres i lovtæksten eller i bilag.

§ 37 (49-50): Efter lovbemærkningerne, side 100, måles et betinget vederlag ved første indregning til "amortiseret kostpris". Er det korrekt? – Første indregning er normalt "kostpris".

§ 40 (57): Bestemmelsen kunne med fordel ændres i formuleringen, således at der i stedet for "indirekte omkostninger" i stedet skal indregnes "direkte henfør-

bare omkostninger". Ændringen vil formentlig i praksis ikke gøre den store forskel og endvidere vil bestemmelsen være i overensstemmelse med IFRS.

Side 27

§ 41, stk. 3 (60-62): I den foreslåede formulering skal reserven for opskrivning af aktiver reduceres i værdi som følge af afskrivninger. Vi savner i lovbemærkningerne en præcisering af, i hvilken takt reserven skal reduceres, og hvordan udskudt skat behandles i denne forbindelse. Det kan med fordel præciseres, at en andel svarende til afskrivningerne på opskrivningerne (der er udgiftsført i resultatopgørelsen og som dermed har reduceret de frie reserver), omposteres fra den bundne reserve til de frie reserver for at modsvare afskrivningsbeløbet. Reduktionen af den bundne reserve må ikke passere resultatopgørelsen.

43, stk. 2 (64): I den foreslåede bestemmelse skal aktivets restværdi fremover løbende revurderes. Vi savner i lovbemærkningerne en præcisering af, i hvilket omfang inflationen må påvirke den løbende revurdering af restværdien. Lovebemærkningerne nævner, at en grund, der ikke forbruges, kan antages at have en scrapværdi lig med kostværdien. Eksemplet synes ikke velvalgt, idet grunde vel som udgangspunkt slet ikke er omfattet af § 43 – netop fordi de ikke har en begrænset brugstid.

§ 43, stk. 3 (65): Efter den foreslåede bestemmelse skal virksomheden "i særlige tilfælde" afskrive goodwill over 10 år. Lovbemærkningerne, side 111 øverst, omtaler "de formentlig få situationer, hvor brugstiden ikke kan skønnes pålideligt". Efter vores opfattelse er realiteten, at det kan være vanskeligt at skønne pålideligt over brugstiden på erhvervet goodwill, da goodwill knytter sig til virksomheden som helhed og dermed ikke af natur har en definerbar levertid. Derfor vil bestemmelsen om 10 års afskrivningsperiode formentlig i praksis snarere være den nye hovedregel.

§ 47, stk. 1 (68): Den foreslåede bestemmelse fastsætter, at en hensat forpligtelse til omstrukturering skal indregnes, når den er besluttet, og processen med at gennemføre omstruktureringen er påbegyndt. Der synes at være en forskel til IAS 37, der kun kræver, at gennemførelse er påbegyndt, eller at omstruktureringen er besluttet og offentliggjort. Lovteksten og bemærkningerne, side 113, bør derfor ændres, så der er overensstemmelse med IAS 37.

§ 49, stk. 2 nr. 3: Som udgangspunkt er anvendelse af hedge accounting et tilbud til regnskabsaflæggere, som kan sikre en bedre periodisering i årsregnskab. ÅRL § 49 har hidtil været fortolket således af Erhvervsstyrelsen, at hvis sikringskriterierne i øvrigt var overholdt, så var det et krav, jf. ÅRL § 49, stk. 2 nr. 3, at værdireguleringer "skal" indregnes i egenkapitalen. I modsætning hertil er det i IFRS frivilligt om reglerne om regnskabsmæssig sikring anvendes. Anvendelse af regnskabsmæssig sikring bør i loven ændres til alene at være et "kan"/tilbud.

§ 52, stk. 2 (80): Vi støtter ændringen af "fundamentale fejl" til "væsentlige fejl". Lovbemærkningerne til nr. 80, 3. afsnit, forekommer lidt svære at forstå. Det kan overvejs at supplere med et eksempel.

§ 52a (81): Direktivets krav om noternes bestemte rækkefølge strider efter vores opfattelse mod sund fornuft og seneste udvikling i finansiell regnskabsrapportering hos en række virksomheder samt drøftelser i relation til IAS 1 (*disclosure initiative*). Det forekommer uhensigtsmæssigt, hvis virksomheden ikke indledningsvis kan give oplysninger, der er væsentlige for vurdering af årsregnskabet som helhed – fx usikkerhed ved indregning og måling, usikkerheder knyttet til going concern mv. Rækkefølgekravet kan give anledning til unødvendige diskussioner – fx om anlægsnoter er en note til af- og nedskrivninger i resultatopgørelsen eller til anlægsaktiver i balancen. Og bestemmelsen giver også anledning til tvivl om, hvorvidt beskrivelsen af anvendt regnskabspraksis, der jo også er en "note", fortsat kan gives i et særskilt afsnit foran regnskabsopstillingerne. Lovbemærkningerne bør afklare dette.

§ 53 (82): Vi støtter den foreslåede bestemmelse, der kræver oplysning om anvendte modeller og teknikker ved opgørelse af dagsværdi.

Lovbemærkningerne kan med fordel beskrive, hvad der forstås ved "skøn over restværdi". Er det fx de konkret anvendte (intervaller af) scrapværdier, der skal oplyses?

Vi mener, styrelsen bør benytte lejligheden til at præcisere den gældende § 53, stk. 1, hvorefter det skal fremgå, hvilken regnskabsklasse virksomheden aflægger årsrapport efter. Lovbemærkningerne kan med fordel præcisere, hvornår og hvordan anvendelse af regler fra en højere regnskabsklasse skal beskrives. Skal fx en klasse B-virksomhed beskrive i anvendt regnskabspraksis, hvis den vælger at give oplysninger i noterne, som fremover kun er lovkrævet i regnskabsklasse C. Fx en egenkapitalnote eller note om kapitalandele i datterselskaber? Eller er det kun relevant at beskrive, når tilvalget angår indregning og måling? Hvis fx en klasse B-virksomhed indregner udviklingsprojekter – er der i så fald tale om at anvende en klasse C-regel (§ 83), eller er der tale om, at virksomheden blot *ikke* anvender lempelsen i § 33, stk. 1? De anvendte metoder for indregning og grundlag for måling skal selvfølgelig beskrives i anvendt regnskabspraksis, men skal det også nævnes, at der i denne situation er tilvalgt en regel fra klasse C? Spørgsmålet har stor relevans i praksis, og derfor er det hensigtsmæssigt at få afklaret problemstillingen i lovbemærkningerne.

§ 58 c (87): Det bør præciseres, om det er det samlede forskelsbeløb, inklusive goodwill, der skal oplyses, eller om der med "forskelsbeløb" alene menes den del af merværdierne, der udgør goodwill, således at eventuelle øvrige merværdier ikke skal oplyses.

§ 64 (88): I den foreslåede bestemmelse er "leasing", men ikke "leje" nævnt. Det er uklart, om "leje" er omfattet af "andre eventualforpligtelser, som ikke er

indregnet i balancen"? Det tyder det på, jf. den foreslåede § 94b, stk. 2. I så fald bør det i det mindste fremgå af lovbemærkningerne til § 64.

Side 29

I øvrigt har vi svært ved at se, at leje- og leasingforpligtelser kan rummes inden for årsregnskabslovens definition på eventualforpligtelser, i hvert fald i de tilfælde, hvor de også er indregnet i balancen.

Vi foreslår, at § 64, stk. 1, formuleres:

"... eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser, herunder ikke-indregnede leasingforpligtelser...".

"Pensionsforpligtelser" er nævnt i lovteksten og lovbemærkningerne. Pensionsforpligtelser er som udgangspunkt en past-service ydelse, som medarbejderen har leveret til virksomheden og som derfor skal indregnes i balancen. Det giver derfor ikke mening, at der under eventualforpligtelser kræves oplysninger om pensionsforpligtelser.

Bestemmelsen i stk. 3, kunne læses som om at forpligtelser kan oplyses samlet for tilknyttede og associerede virksomheder. Hvis ikke dette er hensigten, bør lovteksten ændres til "tilknyttede **henholdsvis** associerede virksomheder".

§ 67a (89): Vi støtter det nye oplysningskrav om særlige poster, da oplysningerne giver regnskabsbrugere bedre mulighed for at forstå udsving i virksomhedens resultat og identificere årsagerne. I praksis vil der kunne forekomme afgrænsningsproblemer – ikke mindst på indtægtssiden – hvor det vil være vanskeligt at afgøre, om en given indtægt er "særlig". Det er derfor vigtigt at få klarlagt, hvornår der er tale om "særlige poster". En egentlig definition vil være hensigtsmæssigt.

Visse af lovbemærkningernes eksempler på særlige poster synes at være meget vidtgående, herunder eksemplet med leverance af olie til et kraftværk. Endvidere synes eksemplet med bilforhandlerens lejeindtægter mere at være et eksempel på "andre driftsindtægter" end en "særlig omsætningspost". Efter vores opfattelse vil mere relevante eksempler på indtægtssiden være gevinst ved afhændelse af anlægsaktiver og tilkendt erstatning i en retssag eller gældseftergivelse. På omkostningssiden kunne relevante eksempler være tab ved afhændelse af anlægsaktiver og tabsgivende kontrakter.

§ 72 (92): Efter forslaget ophæves den gældende § 72, således at en virksomhed ikke længere skal oplyse om sine datterselskaber og associerede virksomheder. Vi finder det meget uheldigt, at disse væsentlige oplysninger udgår.

I det mindste bør der gives oplysninger om navn, hjemsted og ejerandel, så koncernstrukturen bliver mere gennemsigtig, således at regnskabsbrugerne får bedre grundlag for at vurdere koncernens resultat og finansielle stilling. Et sådant oplysningskrav vil også være i harmoni med det øgede fokus på gennemsigtighed i ejerforhold, jf. ejerregistret, og indsatsen mod hvidvask og svindel i øvrigt. Vi

kan i denne forbindelse henvise til dagbladet Børsens fokus på denne problemstilling. Hvis direktivet ikke tillader oplysningskravet, er det måske muligt at kræve dem i ledelsesberetningen.

Side 30

§ 73 (93-94): De foreslåede oplysningskrav om nedskrivninger mv. vurderes hensigtsmæssige. Det synes uhensigtsmæssigt, at der også fremover vil være uoverensstemmelse mellem personkredsen omfattet af selskabslovens § 210 og den mindre personkreds (ledelsen), der skal oplyses om efter årsregnskabslovens § 73.

En anden – mere generel – problemstilling i tilknytning til udlån til ledelse og kapitalejere er, at der er forskellige regler for, hvornår et udlån/mellemværende er omfattet af reglerne om kapitalejerlån i selskabsloven/årsregnskabsloven henholdsvis skattelovgivningen. Problemstillingen er umiddelbart ikke blevet mere simpel i lyset af de i 2012 indførte regler om beskatning af ulovlige kapitalejerlån.

§ 77, stk. 1 (97): Krav om ledelsesberetning genindføres for klasse B. Det fremgår af lovbemærkningerne, at virksomheden i visse tilfælde kan undlade ledelsesberetningen, hvis oplysningerne i stedet gives i en note. Det vil være hensigtsmæssigt med en oversigt i lovbemærkningerne, der tydeligt viste kravene og mulighederne. Se i øvrigt vores bemærkninger til § 22, stk. 1 (34).

I § 77, stk. 1, nr. 1, skal "den bogførte værdi" vel ændres til "den bogførte **pariværdi**", jf. formuleringen i nr. 2 samt bemærkningerne side 138. I øvrigt forekommer det ikke helt klart, hvad begrebet "bogført pariværdi" dækker over.

78a (100): Én af betingelserne i § 78a, stk. 1, nr. 3, er, at koncernregnskabet er "udarbejdet efter reglerne i denne lov". Vi formoder, det også gælder, hvor koncernregnskabet i stedet er udarbejdet efter regler, der er ligeværdige med regnskabsdirektivet og IFRS. Det bør præciseres i lovbemærkningerne.

I bemærkningerne, side 100 øverst, fremgår "Årsrapporten vil skulle revideres ...". Dette foreslås ændret til "Årsregnskabet vil skulle revideres ..."

§ 80 (102): Terminologien, der anvendes i IFRS 5 er ikke "ophørende aktivitet" eller "discontinuing Operations" som i den tidligere IAS 35, men i stedet "ophørt aktivitet" eller "discontinued operations"

Vi anbefaler, at kravet i § 80 bliver valgfrit, dvs. "kan" i stedet for "skal", samt at der skal være pligt til at noteoplyse, hvis der er ophørte aktiviteter, der ikke er separeret ud.

§ 82 (105): Vi antager, at direkte henførbare omkostninger fortsat kan indregnes som en del af kostprisen på anlægsaktiver, jf. IAS 16. Se desuden vores forslag til formulering til § 40 ovenfor.

§ 83, stk. 2 (107): Så vidt det ses, er der ingen overgangsregel for den nye bestemmelse om etablering af en reserve for udviklingsomkostninger. Bestemmelsen har næppe konsekvenser for udbytteudlodninger foretaget inden lovens vedtagelse, men hvis det forholder sig sådan, bør de berørte selskaber have mulighed for at tage højde for den nye regel, når udlodningsmulighederne for 2014-regnskaberne vurderes.

§ 86a, stk. 3 (108): Beløb, som "indregnes direkte på egenkapitalen i henhold til § 49, stk. 2, nr. 3 og 4", skal indgå i egenkapitalopgørelsen. Henset til, at der ikke er krav om at henlægge disse beløb på en særlig reserve, bør lovbemærkningerne præcisere, om der for disse beløb skal oplyses om størrelsen primo og ultimo samt tilgang og afgang i året, jf. kravene i § 86a, stk. 1.

§ 88a, b (112): Vi støtter forslaget om at oplyse særlige forudsætninger vedrørende udviklingsprojekter og skatteaktiver, selv om IFRS ikke stiller specifikt krav om at oplyse særlige forudsætninger for udviklingsprojekter. Der er dog et mere overordnet krav i IAS 1 om at oplyse særlige forudsætninger ved fastlæggelse af den regnskabsmæssige behandling generelt. Kravet i IAS 1 om at oplyse særlige forudsætninger generelt bør overvejes indføjet i loven.

§ 93a (115): De foreslåede oplysninger om udskudt skat fremgår i det store hele allerede af regnskabet i henhold til lovens øvrige bestemmelser. Vi foreslår, at der i stedet stilles krav om en skatteafstemning. Det er vores vurdering, at den administrative byrde herved er minimal.

Lovmærkningernes kommentar om en eventuel underopdeling af årets bevægelser i den udskudte skat formodes at gå på, at den del af årets bevægelse, der kan henføres til fx virksomhedssammenslutninger, skal vises særskilt. Dette kan med fordel præciseres, hvis der ikke indføres et afstemningskrav.

§ 94b (117): Oplysning om leje- og leasing – se bemærkninger til § 64 (88). Pensionsforpligtelser skal udgå som et specifikt oplysningskrav, da disse skal indregnes i balancen, jf. bemærkninger til § 64.

§ 95 (118): Indtægter og omkostninger, der hidrører fra regnskabsmæssige skøn, skal forklares. Lovbemærkningerne kan med fordel give et par eksempler på dette. Eksemplerne kan fx udarbejdes med udgangspunkt i Regnskabsvejledning for klasse B- og C-virksomheder, udgivet af FSR – danske revisorer i 2013, afsnit 7.3.3-7.3.5.

§ 95 a (119): Ekstraordinært udbytte, som er udloddet efter balancedagen skal ikke indgå i resultatdisponeringen, jf. vores bemærkninger til § 31 (43).

§ 97a (121): Bestemmelsen vedrører oplysninger om nærtstående parter. Som udgangspunkt stilles krav om oplysninger for hver dattervirksomhed og associeret virksomhed. Der savnes imidlertid et tilsvarende oplysningskrav ved virksomhedens involvering i fælles kontrollerede virksomheder (joint ventures). Lov-

forslaget stiller krav om oplysninger om virksomhedens involvering i interessentskaber og kommanditselskaber. Umiddelbart bør dette vel alene være et oplysningskrav ved involvering som medfører at virksomheden har betydelig indflydelse eller kontrol. Alternativt vil der jo ikke være tale om et nærtstående forhold. Det er derfor vores opfattelse, at lovens særlige oplysningskrav for interessentskaber og kommanditselskaber kan udgå, da kravet allerede fremgår via lovens krav til oplysninger om datter- og associerede virksomheder.

Bestemmelsens formulering ændrer ikke på, at såfremt begge skadesklausuler i § 97a kan anvendes skal alene oplyses om ejerandele i virksomheden.

§ 98c, stk. 1 (124): Alle transaktioner mellem nærtstående parter skal oplyses og ikke som nu alene de transaktioner, der ikke er på markedsmæssige vilkår. Vi støtter forslaget om denne administrative lempelse fuldt ud, da vi fra praksis ved, at det nuværende krav kan være byrdefuldt. Lovbemærkningerne side 158, 3. afsnit: Der mangler et "ikke" i anden linje: "... som **ikke** er gennemført..." "

§ 98d (125): Betydningsfulde hændelser efter balancedagen skal beskrives. Vi støtter forslaget fuldt ud.

§ 99a, stk. 2 (128): Vi efterlyser en måling af, hvad kravene i den foreslåede § 99a forventes at koste for virksomhederne, og hvilken fordele man forventer. En sådan måling foreligger normalt, når byrderne for virksomhederne skal opgøres. Der forekommer uklart, hvor mange "politikområder" der kræves særskilt oplysning om, herunder oplysning om eventuelt fravalg af politikker, jf. stk. 2. Er fx "miljø, herunder klima", ét eller to "politikområder"? Tilsvarende vedrørende "sociale forhold samt medarbejderforhold".

Det forekommer ikke klart, hvad "anvendte processer for nødvendig og rettidig omhu ("due diligence")" dækker over.

Det bør overvejes at kræve, at en dattervirksomhed, som undlader at give oplysninger om CSR mv. i sin egen ledelsesberetning, fordi oplysningerne gives i et overliggende koncernregnskab, skal oplyse herom i sin egen ledelsesberetning

§ 99 a, stk. 3 (128): Fravalg af politikker bør begrundes i en risikovurdering. Såfremt virksomheden ikke har politikker inden for samfundsansvar, er det vores forståelse, at når virksomheden begrunder sit fravalg, så bortfalder også stk. 2, nr. 1, samt 3-6. Såfremt dette er korrekt, betyder det, at virksomheden ikke skal beskrive risici, hvilket vi mener er i modstrid med EU-kravet. Vi anbefaler, at fravalg af politikker skal begrundes med afsæt i en risikovurdering inden for de fravalgte områder for at understøtte en forretningsdrevet tilgang til samfundsansvar.

§ 99 a, stk. 2, 3 (128): Der synes at mangle klarhed i begrebsramme, prioritering og ordvalg. Der er behov for mere klarhed vedrørende systemer, procedurer, processer og prioritering i de forhold, der skal oplyses om. Mener lovgiver, at

systemer er tekniske & it-systemer, eller indgår der også her systematik og systemfunderede handlinger?

Side 33

Hvad mener lovgiver er forskellen mellem procedurer og processer? Udtrykket processer anvendes i forbindelse med de nye krav til oplysning om due diligence; mens procedurer er anvendt i forbindelse med krav til oplysninger om, hvorledes politikker implementeres i praksis. Skal de anvendte ord forstås som definitions-mæssigt overlappende og til regnskabsaflæggerens egen tolkning af indhold?

Samtidig er der ikke konsistens mellem lovtæksten og bemærkningerne, idet der skrives 'oplysning om anvendte processer' i lovtæksten og 'oplyse om anvendelsen af sådanne processer' i bemærkningerne. Vi anbefaler, at det præciseres, hvad forventningen er til indhold vedr. due diligence-processer. Ifølge lovtæksten vil en faktuel oplysning om, at der anvendes processer, være fyldestgørende, mens der ifølge bemærkningerne kræves en beskrivelse af, hvordan processerne anvendes.

§ 99 a, stk. 2, 5 (128): Manglende henvisning til politikområderne i forhold til nøglepræstationsindikatorer. Det er påfaldende, at der her som det eneste punkt under stk. 2 ikke henvises til hvert af politikområderne. Vi anbefaler, at anvendelse af eventuelle ikke-finansielle nøgleindikatorer skal oplyses i forhold til hvert af politikområderne for at sikre konsistens i redegørelsen.

§ 99b (129-130): Der foreligger en vejledning fra Erhvervsstyrelsen om de forholdsvis nye bestemmelser om kønsmæssig sammensætning (§ 99 b). Vejledningen er relativt kortfattet og bør opdateres, da den efter vores opfattelse på visse områder skaber mere uklarhed end klarhed. Fx er vi bekendt med, at spørgsmålet om, hvorvidt et lille eller mellemstort moderselskab er omfattet, hvis den samlede koncern er stor, har givet anledning til meget stor usikkerhed i praksis.

Der er også uklarhed om, hvorvidt der kan kræves udarbejdelse af et måltal for øverste ledelsesorgan i de situationer, hvor moderselskabet er et ApS med kun én person i direktionen, hvilket er lovligt efter selskabslovens regler for ledelse.

En afklaring er derfor nødvendig, både i lovtækt og i vejledning.

§ 101, stk. 3 (132): Lovbemærkningerne kan med fordel eksemplificere, hvorledes virksomhederne kan opfylde kravet om at vise hovedtallet "resultat af ordinær primær drift", da begrebet ikke er defineret i loven.

§ 110, stk. 1-2 (138-139): Se vores tidligere bemærkninger vedrørende størrelsesgrænser.

De nye beregningsregler ses ikke at blive indført tilsvarende i selskabslovens § 139a. Derfor er de hidtidige regler vel fortsat gældende ved afgørelsen af, om et

selskab er omfattet af reglerne om måltal og politikker for det underrepræsenterede køn.

Side 34

Det bør overvejes at ensrette beregningsreglerne i årsregnskabsloven og selskabsloven, ligesom det bør overvejes at præcisere, hvorledes "to på hinanden følgende år" skal forstås i relation til nystiftede selskaber i selskabsloven. Der findes synspunkter om, at man ikke kan overføre styrelsens fortolkning af, hvilken en regnskabsklasse et nystiftet selskab lander i, til selskabsloven.

Alternativt kunne man overveje at slette Selskabslovens § 139a, stk. 2, og i stedet henvise til årsregnskabslovens § 7 om regnskabsklasser. Dermed får man også automatisk justeret grænserne når de justeres i årsregnskabsloven.

§ 123 (152): Det kunne med fordel præciseres, om anvendelse af sammenlægningsmetoden (som antaget i praksis) skal medføre tilpasning af en eventuel 5-års oversigt.

§ 126, stk. 1 (154): Oplysningskrav om overskudsdisponering (nr. 4) og virksomhedskapital (nr. 7) synes ikke umiddelbart at give mening i koncernregnskab.

Hvis der i nr. 4 menes en resultatfordeling af koncernens resultat mellem majoritetsandele og minoritetsandele, bør formuleringen præciseres.

§ 146a (173): Hvordan skal "henvisningen" til moderselskabets indsendte koncernregnskab i praksis håndteres i relation til elektronisk indberetning? Da denne mulighed ikke eksisterer i dag, er det interessant, hvordan muligheden skal udnyttes i praksis.

Bilag 2 (178): Lovbemærkningerne bør præcisere og eventuelt begrunde, at hovedposten "hensatte forpligtelser" ikke eksisterer i det nye balanceskema, hvor der opdeles i kort- og langfristede aktiver og passiver.

Generelt savnes en opdatering af skemakravene med en række poster:

- Udskudte skatteaktiver som omsætningsaktiver i ÅRL skemaet og som langfristede aktiver i IFRS skemaet
- Resultat af ophørt aktivitet, aktiver bestemt for salg og forpligtelser bestemt for salg
- Kapitalandele i joint ventures

Bemærkningerne om, at et efterfølgende tilsagn fra långiver skal behandles som en ikke-regulerende begivenhed, synes at være en ændring i forhold til gældende praksis, hvilket med fordel kunne præciseres i bemærkningerne, jf. lovbe- mærkningerne side 206, øverst.

Alm. bemærkninger (2.1.2.10.1): I andet afsnit omtales to situationer, hvor sammenlægningsmetoden "skal" anvendes. Det er vel et "kan"?

Side 35

Overgangsbestemmelserne (§ 5, stk. 5)

Det er vigtigt for at sikre en god implementering af de nye regler i årsregnskabsloven, at overgangsbestemmelserne overvejes nøje.

Eksempelvis er der en række investeringsaktiver, som ikke længere kan dagsværdireguleres efter § 38 (andre end investeringsejendomme). Den dagsværdi, som aktiverne er indregnet til ved overgangen til de nye regler, bør kunne videreføres som en ny kostpris ("deemed cost"). Der bør heller ikke være krav om at etablere en særlig reserve for aktiverede udviklingsprojekter for tidligere aktiverede beløb. Vi anbefaler også en passende overgangsperiode for virksomheder, der har indregnet pensionsforpligtelser efter regler i den tidligere internationale regnskabsstandard IAS 19 ("korridormetoden"), fx sådan at "gamle" pensionsaktiver efter korridormetoden er afviklet inden udløbet af en overgangsperiode på 5 år fra lovens ikrafttræden.

FSR – danske revisorer står meget gerne til rådighed for en uddybning eller drøftelse af vores bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jan Peter Larsen
Formand for Regnskabsteknisk Udvalg

Tom Vile Jensen
Erhvervspolitisk direktør